SODBA SODIŠČA (veliki senat)

25. novembra 2008 *

V zadevi C-455/06,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nizozemska) z odločbo z dne 9. novembra 2006, ki je prispela na Sodišče 14. novembra 2006, v postopku

Heemskerk BV,

Firma Schaap

proti

Productschap Vee en Vlees,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts in T. von Danwitz, predsedniki senatov, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, sodnika, R. Silva de Lapuerta, sodnica, J. Malenovský, J. Klučka (poročevalec), A. Arabadjiev, sodniki, in C. Toader, sodnica,

* Jezik postopka: nizozemščina.

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 27. novembra 2007,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za nizozemsko vlado H. G. Sevenster in C. ten Dam, zastopnici,

– za grško vlado V. Kontolaimos, G. Kanellopoulos in S. Papaioannou, zastopniki,

– za madžarsko vlado J. Fazekas, zastopnica,

– za Komisijo Evropskih skupnosti F. Erlbacher, T. van Rijn in M. van Heezik, zastopniki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 6. maja 2008

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Uredbe Komisije (ES) št. 615/98 z dne 18. marca 1998 o podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za dobro počutje živega goveda med prevozom (UL L 82, str. 19), Direktive Sveta 91/628/EGS z dne 19. novembra 1991 o zaščiti živali med prevozom in o spremembi direktiv 90/425/EGS in 91/496/EGS (UL L 340, str. 17), kot je bila spremenjena z Direktivo Sveta 95/29/ES z dne 29. junija 1995 (UL L 148, str. 52,

v nadaljevanju: Direktiva 91/628), Uredbe Komisije (ES) št. 800/1999 z dne 15. aprila 1999 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode (UL L 102, str. 11) in člena 33(9) Uredbe Sveta (ES) št. 1254/1999 z dne 17. maja 1999 o skupni ureditvi trga za goveje in telečje meso (UL L 160, str. 21).

2 Ta predlog je bil vložen v postopku med podjetjema Heemskerk BV in Firma Schaap na eni strani ter Productschap Vee en Vlees (v nadaljevanju: Productschap) na drugi strani zaradi povračila dela izvoznih nadomestil, za katera je slednje menilo, da so bila neupravičeno plačano tema podjetjema.

Pravni okvir

Ureditev Skupnosti

Uredba št. 1254/1999

3 Z Uredbo št. 1254/1999 je bila razveljavljena Uredba Sveta (EGS) št. 805/68 z dne 27. junija 1968 o skupni ureditvi trga za goveje in telečje meso (UL L 148, str. 24).

4 Na podlagi člena 33(9), druga alinea, Uredbe št. 1254/1999 je treba za plačilo nadomestila za izvoz živih živali izpolnjevati določbe, ki so v zakonodaji Skupnosti uvedene za dobro počutje živali, zlasti za njihovo zaščito med prevozom.

Uredba št. 615/98

5 Člen 1 Uredbe št. 615/98 določa:

„[…] plačilo izvoznih nadomestil za živo govedo pod oznako KN 0102 (v nadaljevanju: živali) se med prevozom živali do prvega kraja iztovarjanja v tretji državi končnega namembnega kraja izvede v skladu:

– z določbami Direktive 91/628/EGS ter

– določbami te uredbe.“

6 Člen 2 iste uredbe določa:

„1. Živali lahko zapustijo carinsko območje Skupnosti le na naslednjih izstopnih točkah:

– mejna kontrolna točka, dogovorjena z Odločbo Komisije za veterinarske preglede živih kopitarjev iz tretjih držav,

ali

– izstopna točka, ki jo določi država članica.

2. Uradni veterinar na izstopni točki preveri in potrdi v skladu z določbami Direktive Sveta 96/93/ES [z dne 17. decembra 1996 o certificiranju živali in živalskih proizvodov (UL 1997, L 13, str. 28)], da:

– so živali v skladu z določbami Direktive 91/628/EGS sposobne za predvideno pot,

– je prevozno sredstvo, s katerim bodo živali prepeljane s carinskega območja Skupnosti, v skladu z določbami Direktive 91/628/EGS

in da

– so bile določbe glede oskrbe živali med potjo sprejete v skladu z Direktivo 91/628/EGS.

3. Če uradni veterinar na izstopni točki ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz odstavka 2, to potrdi z navedbo

[…]

– Pregledi v skladu s členom 2 Uredbe (ES) št. 615/98

[…]“

7 Člen 5(2), (3) in (7) Uredbe št. 615/98 določa:

„2. Zahtevku za plačilo izvoznih nadomestil, sestavljenemu v skladu s členom 47 Uredbe [Komisije] (EGS) št. 3665/87 [z dne 27. novembra 1987 o določitvi skupnih podrobnih pravil za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode (JO L 351, str. 1)], je treba v roku, določenem v navedenem členu, priložiti dokaz, da so bile določbe člena 1 spoštovane.

To dokazilo se predloži:

– z dokumentom iz člena 2(3) te uredbe, ki je ustrezno izpolnjen,

in

– po potrebi s poročilom, določenim v členu 3(2).

[…]

3. Izvozno nadomestilo se ne plača za živali, ki so poginile med prevozom, ali živali, glede katerih pristojni organ meni – na podlagi dokumentov iz odstavka 2, poročil o pregledih iz člena 4 te uredbe in/ali katerega koli drugega podatka, ki ga ima v zvezi z upoštevanjem določb iz člena [1] iste uredbe –, da Direktiva o zaščiti živali med prevozom ni bila spoštovana.

[…]

7. Kadar se po plačilu nadomestila ugotovi, da zakonodaja Skupnosti o zaščiti živali med prevozom ni bila spoštovana, se za ustrezen del nadomestila, po potrebi vključno z znižanjem, določenim v odstavku 4, šteje, da je bil neupravičeno izplačan, in se ga izterja v skladu z določbami člena 11, od (3) do (6), Uredbe Komisije (EGS) št. 3665/87.“

Direktiva 91/628

8 Člen 5(A)(1), od (a) do (c), Direktive 92/628 določa:

„A. Države članice zagotovijo, da:

1. vsak prevoznik:

(a) je:

[…]

(ii) zajet v dovoljenje, veljavno za vse prevoze vretenčarjev, ki se opravljajo na enem od ozemelj iz Priloge I k Direktivi 90/675/EGS, izdano pri pristojnem organu države članice, v kateri je registrirana dejavnost ali, če gre za podjetje, ustanovljeno v tretji državi, ki ga izda pristojni organ države članice Unije na podlagi pisne izjave osebe, odgovorne za prevozno podjetje, da bo izpolnjevala zahteve veljavne veterinarske zakonodaje Skupnosti.

[…]

(b) živali ne prevaža ali ne povzroča, da bi se žival prevažala na takšen način, da bi se poškodovala ali po nepotrebnem trpela;

(c) za prevoz živali iz te direktive uporablja prevozna sredstva, ki zagotavljajo skladnost z zahtevami Skupnosti v zvezi z dobrim počutjem med prevozom […].“

Nacionalna ureditev

9 V členu 8:69 splošnega zakona o upravnem pravu (Algemene Wet Bestuursrecht) je določeno:

„1. Sodišče, kateremu je predložena zadeva, odloča na podlagi tožbe, dokazov, predhodne preiskave dejstev in izvajanja na obravnavi.

2. Sodišče po uradni dolžnosti dopolni pravne razloge.

3. Sodišče sme po uradni dolžnosti dopolniti dejansko stanje.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

10 Iz predložitvene odločbe izhaja, da je vsaka od tožečih strank v glavni stvari 25. januarja 2000 prijavila izvoz 300 brejih telic v Maroko, za kar sta prijavili in prejeli plačilo izvoznega nadomestila v skladu z Uredbo št. 800/1999.

11 600 brejih telic, in 40 brejih telic, ki so pripadale drugemu podjetju, je bilo istega dne natovorjenih v kraju Moerdijk (Nizozemska) na ladjo M/S Irish Rose, ki je plula pod irsko zastavo (v nadaljevanju: ladja), da bi jih prepeljali v Casablanco (Maroko). Uradni veterinar, ki je nadziral natovarjanje, je potrdil, da so bili pogoji iz člena 2 Uredbe št. 615/98 izpolnjeni.

12 Prevoz živali z navedeno ladjo s površino 986 m^2 so dovolili irski organi.

13 Med pregledom, ki je bil organiziran v okviru Uredbe Sveta (EGS) št. 4045/89 z dne 21. decembra 1989 o pregledu transakcij, ki so del sistema financiranja Jamstvenega oddelka Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada, s strani držav članic in o razveljavitvi Direktive 77/435/EGS (UL L 388, str. 18), je bil med upravno dokumentacijo tožečih strank v glavni stvari najden dokument, iz katerega je izhajalo, da so bile prostorske zmogljivosti za ladijski prevoz živih živali presežene za 111 glav govedi. Podrobnejša preiskava, ki jo je opravila splošna inšpekcija, je pokazala, da uradni veterinar na izstopni točki ni opravil nobenega pregleda glede spoštovanja norm o gostoti nakladanja, ki so določene v poglavju VI priloge k Direktivi 91/628. Na podlagi te preiskave in izjave osebe, ki je spremljala živali med prevozom v Maroko, je navedena

služba splošne inšpekcije ugotovila, da pogoji za dobro počutje govedi med prevozom, kot jih določa Direktiva 91/628, niso bili upoštevani in da je bila ladja očitno preveč naložena.

14 Productschap je z odločbama z dne 26. marca 2004 umaknil odobritev izvoznih nadomestil tožečima strankama v glavni stvari in zahteval povračilo že plačanih zneskov, povečanih za 10 %. Poleg tega je naložil tudi plačilo dolgovanih zakonskih obresti.

15 Tožeči stranki sta 13. aprila 2004 vložili ugovor proti odločbama z dne 26. marca 2004.

16 Productschap je z odločbama z dne 2. in 25. avgusta 2005 odločil, po tem ko je 6. maja 2004 zaslišal tožeči stranki v glavni stvari, da ohrani umik in povračilo nadomestila v veljavi, vendar da zniža znesek, ki ga je treba povrniti. Glede na to, da je bilo število govedi, ki je presegalo število, dovoljeno za odobrenih 986 m^2, prepeljano v nasprotju z normami, ki jih določa Direktiva 91/628, vključno s tistimi o gostoti nakladanja, je Productschap ocenil, da je treba nadomestilo umakniti oziroma ga povrniti za del tovora, za katerega niso bile izpolnjene zahteve za dobro počutje živali.

17 V ta namen je bilo ugotovljeno, da je v skladu s točko 47 priloge k Direktivi 91/628 norma za tovor pri prevozu brejih telic po morju 1,70775 m^2. Za izračun števila živali, katerih prevoz je bil opravljen v nasprotju s to normo za tovor, je Productschap delil odobreno površino ladje, tj. 986 m^2, s površino, predpisano na žival. Na podlagi tega je ugotovil, da je bilo presežno število živali, ki jih je prepeljala ta ladja v izvoz, 62.

18 Productschap je obračunal del izvoznega nadomestila, ki sta ga prejeli tožeči stranki v glavni stvari, ki ga je bilo treba vrniti, na podlagi nadomestila, ki je bilo odobreno za presežno število prepeljanih živali, v sorazmerju z njihovim deležem pri celotnem prevozu. V skladu s tem izračunom je od vsake tožeče stranke zahteval povračilo nadomestila za 29 živali. Na podlagi člena 5(7) Uredbe št. 615/98, v povezavi z odstavkom 4 istega člena, je bilo odobreno nadomestilo poleg tega znižano za znesek, enak nadomestilu, ki je bilo predmet umika.

19 Tožeči stranki v glavni stvari sta pri predložitvenem sodišču vložili tožbo zoper zgornji odločbi z dne 2. in 25. avgusta 2005. V utemeljitev tožbe sta navajali več tožbenih razlogov, s katerimi po eni strani uveljavljata dokazno vrednost potrdila, ki ga je izdal uradni veterinar, in po drugi strani, navajata da zahteva iz irskege zakonodaje, da se lahko živali prevažajo z ladjo le na površini 986 m^2, ni veljala za prevoz od Nizozemske do Maroka.

20 Poleg tega iz predložitvene odločbe izhaja, da je College van Beroep voor het bedrijfsleven ugotovil obstoj drugih razlogov, ki bi lahko vplivali tudi na rešitev spora o glavni stvari. Ker pa ti razlogi pred njim niso bili navedeni, naj bi nacionalna procesna pravila preprečevala, da bi se jih upoštevalo. Iz člena 8:69 splošnega zakona o upravnem pravu naj bi izhajalo, da sodišče odloča le o vprašanjih, ki mu jih predložijo stranke. Čeprav je res, da odstavek 2 tega člena določa, da sodišče po uradni dolžnosti dopolni pravne razloge, pa bi bilo treba to določbo razlagati tako, da mora dati sodišče očitkom tožeče stranke zoper sporni upravni akt le pravno obliko. Treba bi bilo razlikovati med to obveznostjo dopolnitve navedenih razlogov po uradni dolžnosti in presojo, ki jo je sodišče dolžno opraviti na lastno pobudo. Ta naj bi bila mogoča le, ko se zahteva uporaba pravil javnega reda, in sicer pravil, ki se nanašajo na pooblastila upravnih organov in samega sodišča, ter določb glede dopustnosti.

21 Predložitveno sodišče pa vendarle želi izvedeti, ali mora glede na pravo Skupnosti upoštevati utemeljitve, ki izhajajo iz tega prava in ki jih tožeči stranki v glavni stvari nista navajali.

22 V teh okoliščinah je College van Beroep voor het bedrijfsleven prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. a) Ali sme upravni organ, v nasprotju s potrditvijo uradnega veterinarja v smislu člena 2(2) Uredbe […] št. 615/98, odločiti, da prevoz živali, na katerega se nanaša ta potrditev, ni v skladu z zahtevami Direktive [91/628]?

b) Če je odgovor na vprašanje 1(a) pritrdilen:

ali pravo Skupnosti za izvrševanje te pristojnosti upravnih organov določa posebne omejitve in kakšne so v tem primeru te omejitve?

2. Če je odgovor na vprašanje 1 pritrdilen:

ali mora upravni organ države članice v okviru ocene, ali obstaja pravica do nadomestila, kot je na primer določeno v Uredbi […] št. 800/1999, ugotoviti, ali se pri prevozu živih živali upoštevajo predpisi Skupnosti o dobrem počutju živali na

podlagi pogojev, ki veljajo v državi članici, ali na podlagi pogojev, ki veljajo v državi, pod zastavo katere pluje ladja, ki prevaža žive živali, tj. državi, ki je izdala dovoljenje za to ladjo?

3. Ali pravo Skupnosti nalaga preizkus po uradni dolžnosti tožbenih razlogov iz uredb […] št. 1254/1999 in 800/1999, tj. razlogov, ki presegajo meje spora, kot je bil predložen nacionalnemu sodišču?

4. Ali je treba besedno zvezo‚izpolnjevati določbe, ki so v zakonodaji Skupnosti uvedene za dobro počutje živali' iz člena 33(9) Uredbe […] št. 1254/1999 razumeti tako, da so – če je dokazano, da je bila ladja med prevozom živih živali tako natovorjena, da je presegla dovoljeno težo tovora za to ladjo na podlagi predpisov v zvezi z dobrim počutjem živali – določbe Skupnosti kršene samo glede števila živali, ki je presegalo dovoljeni tovor, ali pa je treba ugotoviti neizpolnjevanje navedenih določb v zvezi z vsemi tovorjenimi živimi živalmi?

5. Ali učinkovita uporaba prava Skupnosti pomeni, da je treba zaradi preverjanja po uradni dolžnosti na podlagi določb prava Skupnosti izključiti načelo, zasidrano v nizozemskem upravnem pravu, po katerem se oseba, ki vloži tožbo, ne sme znajti v manj ugodnem položaju od položaja, v katerem bi bila, če tožbe ne bi vložila?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

23 Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba Uredbo št. 615/98, predvsem njena člena 1 in 5(3) in (7), razlagati tako, da lahko nacionalni organ, pristojen za izvozna nadomestila, odloči, da prevoz živali ni bil opravljen v skladu z določbami Direktive 91/628, čeprav je uradni veterinar na podlagi člena 2(3) navedene uredbe potrdil, da je ta prevoz v skladu z določbami te direktive. Če je odgovor pritrdilen, želi to sodišče izvedeti tudi to, ali je pristojnost tega organa v določeni meri omejena.

24 Treba je spomniti, da je glede na besedilo členov 1 in 5(3) Uredbe št. 615/98 spoštovanje določb Direktive št. 91/628 pogoj za plačilo izvoznih nadomestil. Naloga izvoznika je, da v skladu s členom 5(1) in (2) te uredbe dokaže, da so pogoji za podelitev izvoznega nadomestila izpolnjeni. Treba je še poudariti, da mora izvoznik, da bi mu bila plačana izvozna nadomestila, pristojnemu organu države članice, v kateri je bila sprejeta deklaracija, dokazati, da so spoštovane določbe člena 1 te uredbe in s tem zgoraj omenjene direktive, tako da predloži dokumente iz členov 2(3) in 3(2) te uredbe. Med te dokumente spada seveda potrdilo uradnega veterinarja.

25 Sodišče je glede dokazne vrednosti takih dokumentov razsodilo, da kot izhaja iz namena členov 3 in 5 Uredbe št. 615/98, izvoznikova predložitev teh dokumentov ni neovrgljiv dokaz spoštovanja niti člena 1 te uredbe niti Direktive 91/628. Ta dokaz namreč zadostuje le, če pristojni organ nima na voljo elementov, na podlagi katerih bi lahko menil, da ta direktiva ni bila spoštovana. To razlago potrjuje besedilo člena 5(3) Uredbe št. 615/98, v skladu s katerim pristojni organ lahko ne izplača izvoznega nadomestila za živali, za katere na podlagi dokumentov iz navedenega člena 5(2), poročil o pregledih iz člena 4 te uredbe in/ali katerega koli drugega podatka, ki ga ima o spoštovanju določb člena 1 navedene uredbe, meni, da je bila Direktiva 91/628 kršena (glej sodbo z dne 13. marca 2008 v zadevi Viamex Agrar Handel, C-96/06, ZOdl., str. I-1413, točki 34 in 35).

26 Čeprav je izvoznik predložil potrdilo uradnega veterinarja v skladu s členom 5(2) Uredbe št. 615/98, lahko pristojni organ ugotovi, da izvoznik ni spoštoval niti določb člena 1 te uredbe niti določb iz Direktive 91/628, če so med drugim izpolnjeni pogoji iz člena 5(3) te uredbe (glej zgoraj navedeno sodbo Viamex Agrar Handel, točka 36).

27 Kot izhaja iz točke 51 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, to sklepanje, v skladu s katerim lahko pristojni organ kljub izvoznikovi predložitvi dokumentov odloči, da ne bo plačal nadomestila, velja tudi, če je bilo nadomestilo slednjemu že plačano.

28 Katera koli drugačna razlaga bi odvzela polni učinek, po eni strani, členu 5(7) Uredbe št. 615/98, ki določa, da se, kadar se po plačilu nadomestila ugotovi, da zakonodaja Skupnosti o zaščiti živali med prevozom ni bila spoštovana, nadomestilo povrne

v skladu z določbami člena 11, od (3) do (6), Uredbe Komisije (EGS) št. 3665/87, in, po drugi strani, organiziranim poznejšim preiskavam na podlagi Uredbe št. 4045/89.

29 Sodišče je o vprašanju morebitne omejitve take pristojnosti že razsodilo, da člena 5 Uredbe št. 615/98 ni mogoče razlagati tako, da pristojnemu organu omogoča, da arbitrarno izpodbija dokaze, ki jih je izvoznik priložil svojemu zahtevku za izvozna nadomestila. Diskrecijska pravica, ki jo ima pristojni organ, namreč ni neomejena, saj je njen okvir določen s tem členom 5. Ta diskrecijska pravica se izkaže za omejeno zlasti glede na naravo in dokazno vrednost dejstev, na katere se sklicuje ta organ (glej zgoraj navedeno sodbo Viamex Agrar Handel, točka 38).

30 Sodišče je razsodilo, da mora pristojni organ pri ugotavljanju, da dokumenti, ki jih je izvoznik priložil svojemu zahtevku za izvozna nadomestila, ne dokazujejo spoštovanja določb Direktive 91/628 med prevozom, na podlagi člena 5(3) Uredbe št. 615/98 izhajati iz objektivnih in konkretnih dejstev, ki se nanašajo na dobro počutje živali; naloga izvoznika pa je, da dokaže, če je to potrebno, zakaj dokazi, na katere se sklicuje pristojni organ, da bi se ugotovila kršitev te uredbe in te direktive, niso upoštevni (glej zgoraj navedeno sodbo Viamex Agrar Handel, točka 41).

31 Sodišče je razsodilo, da mora pristojni organ v vsakem primeru svojo odločbo obrazložiti tako, da navede razloge, zaradi katerih meni, da na podlagi dokazov, ki jih je predložil izvoznik, ni mogoče sklepati, da so bile določbe Direktive 91/628 spoštovane. Ta organ mora zlasti objektivno presoditi dokumente, ki so mu bili predloženi, in dokazati ustreznost dejstev, na katere se sklicuje, da bi dokazal, da z dokumentacijo,

priloženo zahtevku za izvozna nadomestila, ni mogoče dokazati spoštovanja upoštevnih določb te direktive (glej zgoraj navedeno sodbo Viamex Agrar Handel, točka 42).

32 Glede na navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba Uredbo št. 615/98, zlasti njena člena 1 in 5(3) in (7), razlagati tako, da nacionalni organ, pristojen za izvozna nadomestila, lahko odloči, da prevoz živali ni bil opravljen v skladu z določbami Direktive 91/628, čeprav je uradni veterinar na podlagi člena 2(3) navedene uredbe potrdil, da je ta prevoz v skladu z določbami te direktive. Pristojni organ pa se mora pri tem sklepu opreti na objektivna dejstva v zvezi z dobrim počutjem živali, s katerimi je mogoče izpodbijati dokumente, ki jih je predložil izvoznik; ta pa mora dokazati, če je to potrebno, da ta dejstva, na katera se sklicuje pristojni organ, da bi dokazal kršitev Direktive 91/628, niso upoštevna.

Drugo vprašanje

33 Predložitveno sodišče želi z drugim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali mora pristojni organ države članice izvoza pri presoji obstoja pravice do nadomestila, v primerih, ki jih predvideva Uredba št. 800/1999, za ugotovitev, ali so bili predpisi Skupnosti v zvezi z dobrim počutjem živali med prevozom spoštovani, upoštevati razpoložljivo površino ladje na podlagi predpisov, ki veljajo v tej državi članici, ali tisto, ki je omenjena pri izdaji dovoljenja na podlagi veljavnih predpisov v državi, pod zastavo katere pluje ladja.

34 V zvezi s tem je treba opomniti, da sta bili država izvoza in država, pod zastavo katere pluje ladja, ki ju omenja predložitveno sodišče, državi članici Evropske unije.

35 Direktiva 91/628 ne vsebuje nobene izrecne določbe o celotni površini ladje, ki bi lahko bila uporabljena za prevoz živali.

36 Če pristojni organ države članice, v kateri je ladja registrirana, tej izda dovoljenje za določeno površino, je treba upoštevati, da je površina, navedena v dovoljenju, ustrezna površini, na kateri je zagotovljeno dobro počutje živali. Ugotovljeno je, da mora pristojni organ za to, da izda dovoljenje, opraviti podrobne kontrole zaradi izračuna celotne uporabljive površine ladje, s katero je lahko zagotovljeno dobro počutje živali med prevozom.

37 Pristojni organ države članice izvoza mora zato uporabljivo površino upoštevati pri presoji, ali so bile med ladijskim prevozom živali spoštovane določbe Direktive 91/628 o dobrem počutju živali.

38 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da če je ladja od države članice, pod zastavo katere pluje, dobila dovoljenje za prevoz živali za določeno površino, se mora pristojni organ države članice izvoza opreti na to dovoljenje pri presoji, ali so bile med prevozom spoštovane določbe Skupnosti o dobrem počutju živali.

Četrto vprašanje

39 Predložitveno sodišče želi s četrtim vprašanjem, ki ga je treba preučiti pred tretjim in petim vprašanjem, v bistvu izvedeti, ali je treba besedno zvezo „izpolnjevati določbe, ki so v zakonodaji Skupnosti uvedene za dobro počutje živali“ iz člena 33(9) Uredbe št. 1254/1999 razlagati tako, da je treba – če je ugotovljeno, da med prevozom živali niso bile izpolnjene zahteve Skupnosti glede gostote nakladanja, določene v poglavju VI, točka 47(B), priloge k Direktivi 91/628 – ugotoviti kršitev teh določb glede vseh tovorjenih živih živali.

40 Na podlagi poglavja VI, točka 47(B), priloge k tej direktivi je gostota nakladanja za vsako žival pri prevozu po morju določena v kvadratnih metrih.

41 Kot je navedel generalni pravobranilec v točki 74 sklepnih predlogov, če skupna površina, razpoložljiva na ladji za prevoz živali, deljena s številom dejansko prepeljanih živali, ni v skladu s površino na žival, določeno v poglavju VI, točka 47(B), priloge k Direktivi 91/628, je treba ugotoviti, da pravila Skupnosti glede gostote nakladanja niso bila upoštevana za nobeno od prepeljanih živali. Če je namreč gostota nakladanja presežena, namreč velja, da se zmanjša razpoložljivi prostor za vsako žival, ker je število živali na krovu ladje večje od števila, ki ga dovoljujejo ta pravila.

42 Poleg tega je treba ugotoviti, da prenaloženost ladje načeloma vpliva na vse živali, saj onemogoča njihovo premikanje, zmanjša prostor, nujno potreben za njihovo udobje,

poveča tveganje, da se poškodujejo, in povzroči mučne okoliščine za vse prevažane živali, in ne le za tiste, zaradi katerih je število preseženo.

43 V teh okoliščinah je treba na četrto vprašanje odgovoriti tako, da je treba besedno zvezo „izpolnjevati določbe, ki so v zakonodaji Skupnosti uvedene za dobro počutje živali“ iz člena 33(9) Uredbe št. 1254/1999 razlagati tako, da je treba – če je dokazano, da med prevozom živali niso bile izpolnjene zahteve Skupnosti glede gostote nakladanja, določene v poglavju VI, točka 47(B), priloge k Direktivi 91/628 – ugotoviti kršitev teh določb Skupnosti v zvezi z vsemi tovorjenimi živimi živalmi.

Tretje in peto vprašanje

44 Predložitveno sodišče želi s tretjim in petim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu izvedeti, ali pravo Skupnosti nacionalnemu sodišču nalaga, da mora po uradni dolžnosti preučiti tožbene razloge, ki se nanašajo na uredbi št. 1254/1999 in 800/1999, ki presegajo meje spora, če tako preučevanje vodi k izključitvi načela nizozemskega prava, po katerem se oseba, ki vloži tožbo, ne sme znajti v manj ugodnem položaju od položaja, v katerem bi bila, če tožbe ne bi vložila (načelo prepovedi *reformatio in pejus*).

45 College van Beroep voor het bedrijfsleven v skladu s členom 8:69 splošnega zakona o upravnem pravu navaja, da načeloma ne more upoštevati navedb, ki presegajo meje spora, kot so ga določile stranke. Dalje poudarja, da če mu pravo Skupnosti nalaga, da mora po uradni dolžnosti preučiti tožbene razloge, ki se nanašajo na uredbi št.

1254/1999 in 800/1999, se lahko sreča s procesnim pravilom prepovedi *reformatio in pejus*, ki je uzakonjeno v nizozemskem pravu, po katerem se oseba, ki vloži tožbo, ne sme znajti v manj ugodnem položaju od položaja, v katerem bi bila, če tožbe ne bi vložila. Ni namreč izključeno, da bi upoštevanje teh uredb lahko povečalo obveznosti strank v glavni stvari.

46 V zvezi s tem je treba opomniti, da pravo Skupnosti nacionalnega sodišča ne more zavezati, da mora po uradni dolžnosti uporabiti določbo Skupnosti, če bi taka uporaba lahko vodila do izključitve načela prepovedi *reformatio in pejus*, ki je zasidrano v nacionalnem procesnem pravu.

47 Taka obveznosti bi namreč trčila ne le ob načelo spoštovanja pravic do obrambe, načelo pravne varnosti in načelo zaupanja v pravo, ki so navedeni prepovedi podrejena, temveč bi posameznika, ki bi vložil tožbo zoper akt, ki ga zadeva, izpostavila tudi tveganju, da se zaradi te tožbe znajde v manj ugodnem položaju od položaja, v katerem bi bil, če tožbe ne bi vložil.

48 Glede na navedeno je treba na tretje in peto vprašanje odgovoriti tako, da pravo Skupnosti nacionalnega sodišča ne zavezuje, da mora po uradni dolžnosti uporabiti določbo Skupnosti, če bi ga taka uporaba vodila do izključitve načela prepovedi *reformatio in pejus*, ki je določeno v upoštevnem nacionalnem pravu.

Stroški

49 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. **Uredbo Komisije (ES) št. 615/98 z dne 18. marca 1998 o podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za dobro počutje živega goveda med prevozom, zlasti njena člena 1 in 5(3) in (7), je treba razlagati tako, da nacionalni organ, pristojen za izvozna nadomestila, lahko odloči, da prevoz živali ni bil opravljen v skladu z določbami Direktive Sveta 91/628/EGS z dne 19. novembra 1991 o zaščiti živali med prevozom in o spremembi direktiv 90/425/EGS in 91/496/EGS, kot je bila spremenjena z Direktivo Sveta 95/29/ES z dne 29. junija 1995, čeprav je uradni veterinar na podlagi člena 2(3) navedene uredbe potrdil, da je ta prevoz v skladu z določbami te direktive. Pristojni organ pa se mora pri izpeljavi tega sklepa opreti na objektivna dejstva v zvezi z dobrim počutjem živali, s katerimi je mogoče izpodbijati dokumente, ki jih je predložil izvoznik; ta pa mora dokazati, če je to potrebno, da ta dejstva, na katera se sklicuje pristojni organ, da bi dokazal kršitev Direktive 91/628, kot je bila spremenjena z Direktivo 95/29, niso upoštevna.**

2. **Če je ladja navedene ugotovitve je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da če je ladja od države članice, pod zastavo katere pluje, dobila dovoljenje za prevoz**

živali za določeno površino, se mora pristojni organ države članice izvoza opreti na to dovoljenje pri presoji, ali so bile med prevozom spoštovane določbe Skupnosti o dobrem počutju živali.

3. **Besedno zvezo „izpolnjevati določbe, ki so v zakonodaji Skupnosti uvedene za dobro počutje živali“ iz člena 33(9) Uredbe Sveta (ES) št. 1254/1999 z dne 17. maja 1999 o skupni ureditvi trga za goveje in telečje meso je treba razlagati tako, da je treba – če je dokazano, da med prevozom živali niso bile izpolnjene zahteve Skupnosti glede gostote nakladanja, določene v poglavju VI, točka 47(B), priloge k Direktivi 91/628, kot je bila spremenjena z Direktivo 95/29 – ugotoviti kršitev teh določb Skupnosti glede vseh tovorjenih živih živali.**

4. **Pravo Skupnosti nacionalnega sodišča ne zavezuje, da mora po uradni dolžnosti uporabiti določbo Skupnosti, če bi ga taka uporaba vodila do izključitve načela prepovedi *reformatio in pejus*, ki je zasidrano v upoštevnem nacionalnem pravu.**

Podpisi